

**Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen
Sosiaalisen luototuksen myöntämisen
perusteet ja ohjeet luototuksen haki-
jalle**

**Sote ihmisen
kokoiseksi.**

Laadittu 8.6.2023
Taloudellinen tuki ja tukipalvelut
Asiakasohjausyksikkö

SISÄLLYS

1 Yleistä	3
2 Lainsäädäntö	4
3 Sosiaalisen luotonuksen tavoitteet ja käyttötarkoitus	7
4 Sosiaalisen luoton myöntämisen menettely	7
4.1 Hakeminen	7
4.2 Luoton määrä ja luottoaika	8
4.3 Luottokorko	9
4.4 Luottosopimus	9
4.5 Takaisinmaksukyvyyn arvioiminen	10
4.6 Myöntämisen esteet	12
5 Takaisinmaksu	13
5.1 Maksuohjelma ja sen muuttaminen	13
6 Toimintasääntö	14

1 Yleistä

Sosiaalinen luotto on hyvinvointialueen sosiaalihuoltoon kuuluvaa luotonantoa, hyvinvointialueen myöntämä laina.

Sosiaalinen luototus voidaan hakemuksesta myöntää tässä asiakirjassa määriteltyjen perusteiden mukaan henkilölle, jonka kotikunta on Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella (Mäntsälä, Pornainen, Järvenpää, Tuusula, Hyvinkää, Nurmijärvi) ja jolla ei ole pienituloisuutensa ja vähävaraisuutensa vuoksi mahdollisuutta saada kohtuuehdoista luottoa muulla tavoin mutta jolla kuitenkin on kyky suoriutua luoton takaisinmaksusta.

Muutos: *Sosiaalisen luoton enimmäismäärä vaihtelee eri hyvinvointialueilla. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella luottoa voi enimmillään saada 10 000 euroa.* Luoton määrästä päätettäessä arvioidaan hakijan tarvetta ja kykyä maksaa luotto takaisin. Jäljempänä tässä asiakirjassa on kerrottu tarkemmin luototuksen hakemisesta, myöntämisen menettelystä, myöntämisen perusteista ja siitä, mihin tarkoitukseen luottoa voi saada.

Punaisella merkitty korvaa aiemman: *Sosiaalisen luoton enimmäismäärä vaihtelee eri hyvinvointialueilla. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella luottoa voi enimmillään saada 7000 euroa.*

Sosiaalinen luototus on hyvinvointialueen sosiaalihuollon väline ehkäistä ja korjata taloudellista syrjäytymistä ja taloudellisiin ongelmiin liittyviä sosiaalisia ja terveydellisiä ongelmia ja edistää henkilön ja perheen itsenäistä suoriutumista. Sosiaalinen luototus on luonteeltaan muuta sosiaaliturvaa täydentävää ja asiakasta kannustavaa.

Ennen luottohakemuksen jättämistä saa ohjausta ja neuvontaa luoton myöntämisen perusteista, luoton käyttötarkoituksesta sekä luottoon liittyvistä ehdoista ja velvollisuuksista. Myös luotonsaannin jälkeen koko takaisinmaksuajalla on oikeus saada ohjausta ja neuvontaa oman talouden hallintaan ja luoton takaisinmaksuun liittyvissä kysymyksissä.

Kommentointi [MD1]: Uusi sanamuoto ja muutos punaisella fontilla, alempana lihavoituna aiempi versio. Tässä muutettu enimmäiskertaluoton määrää.

Sosiaaliseen luottoon ei ole subjektiivista oikeutta (HE 136/2022 vp, s.18; Sosiaalisen luototuksen soveltamisopas 2023, s. 8), vaan kyseessä on tarveharkintaan, takaisinmaksukykyyn ja määrärahaan sidoksissa oleva palvelu. Hyvinvointialue järjestää sosiaalista luototusta alueellaan, varaa talousarviossa riittäväksi arvioimansa määrän varoja sosiaaliseen luototukseen ja harkitsee toiminnan laajuuden paikallisten tarpeiden perusteella huomioon ottaen, mitä laissa säädetään. Myös sosiaalisen luototuksen myöntämisen perusteet päätetään hyvinvointialueittain, huomioon ottaen, mitä laissa säädetään.

Sosiaaliseen luototukseen käytössä olevat varat voivat rajata sosiaalisen luototuksen toiminnan laajuutta. Luottopääoman loppuessa hyvinvointialueella voidaan ehkäistä ja korjata taloudellista syrjäytymistä ja taloudellisiin ongelmiin liittyviä sosiaalisia ja terveydellisiä ongelmia ja edistää henkilön ja perheen itsenäistä suoriutumista muilla sosiaalihuollon keinoilla: taloussosiaaliohjauksella ja palveluneuvonnalla, täydentävän tai ehkäisevän toimeentulotuen keinoin tai asiakassuunnitelman mukaisesti. Työskentely edellyttää hallintorajat ylittävää yhteistoimintaa asiakkaan kanssa esimerkiksi talous- ja velkaneuvonnan, ulosottoimen, Kelan, työvoimahallinnon ja pankkien kanssa.

2 Lainsäädäntö

Sosiaalisesta luototuksesta annetussa laissa (1133/2002) säädetään sosiaalisen luototuksen palvelun sisällöstä ja tarkoituksesta. Vuoden 2023 elokuun 1. päivästä alkaen lakimuutosten myötä sosiaalinen luototus on kaikille hyvinvointialueille lakisääteinen palvelu (laki sosiaalisesta luototuksesta annetun lain muuttamisesta 956/2022). Hyvinvointialueella sosiaalista luototusta järjestettäessä ja toimeenpantessa sovelletaan yleislakina sosiaalihuoltolakia (SHL, 1301/2014,14 §), jota sosiaalisesta luototuksesta annettu laki täydentää erityislakina. Sosiaalihuollon tarkoituksena on edistää ja ylläpitää hyvinvointia ja sosiaalista turvallisuutta sekä vähentää eriarvoisuutta ja edistää osallisuutta (SHL, 1 §).

Hyvinvointialueen on järjestettävä sosiaalista luototusta sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisena kuin alueella esiintyvä tarve edellyttää. Hyvinvointialueen tulee määritellä sosiaalisen luoton myöntämisen perusteet huomioiden lainsäädäntöperusta. Sosiaalisen luototuksen tarkoituksena on ehkäistä taloudellista syrjäytymistä ja

ylivelkaantumista sekä edistää henkilön ja perheen itsenäistä suoriutumista. Sosiaalinen luototus osana sosiaalihuoltoa tarjoaa hyvinvointialueelle keinon tukea pienituloisten ja vähävaraisten henkilöiden taloudellista selviytymistä (HE 136/2022 vp, s. 19).

Luotonsaajalle on ennalta annettava tiedot hyvinvointialueen määrittelemistä sosiaalisen luoton myöntämisen perusteista kirjallisena (laki sosiaalisesta luototuksesta annetun lain muuttamisesta 2§ ja 4§ 956/2022). Hyvinvointialueilla tulee huolehtia riittävästä tiedottamisesta, jotta asiakkailta on tietoa mahdollisuudesta sosiaaliseen luototukseen (HE 136/2022).

-Laki sosiaalisesta luototuksesta 1133/2002

-Laki sosiaalisesta luototuksesta annetun lain muuttamisesta 956/2022

-Sosiaalihuoltolaki (SHL) 1301/2014

-Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaalisesta luototuksesta annetun lain muuttamisesta StVM18/2022 vp HE 136/2022

-Sosiaalisen luototuksen soveltamisopas, Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2023:14

-Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000

-**Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä 703/2023**

-Korkolaki 633/1982

-Hallintolaki 434/2003

-Laki yksityishenkilön velkajärjestelystä 57/1993

-Asetus yksityishenkilön velkajärjestelystä 58/1993

-Asetus velallisen maksukyvyn arvioinnista yksityishenkilön velkajärjestelyssä 322/2001 ja 399/2022

Kommentoitu [MD2]: Lisätty tähän uutta lainsäädäntöä, Asiakaslaki.

3 Sosiaalisen luototuksen tavoitteet ja käyttötarkoitus

Sosiaalinen luoton palvelun tavoitteena ja tarkoituksena on ehkäistä taloudellista syrjäytymistä ja ylivelkaantumista sekä edistää henkilön ja perheen itsenäistä suoriutumista (laki sosiaalisesta luototuksesta 1133/2002 1§). Sosiaalisen luoton myöntäminen perustuu asiakaskohtaiseen harkintaan, jolloin arvioidaan asiakkaan kanssa yhdessä hänen taloudellisia olosuhteitaan ja kykyään suoriutua luoton takaisinmaksusta.

Sosiaalinen luotto voidaan myöntää seuraaviin käyttötarkoituksiin:

- **asumisen järjestäminen (esim. vuokravakuus, päällekkäinen tilapäinen vuokra muuton yhteydessä, ulosmitattava entinen vuokravetä, jos se on uuden asunnon saannin esteenä),**
- velkakierteen katkaisemisen tai velkojen järjestelemisen kulut,
- **opiskelun, kuntoutumisen tai työllistymisen edistämisen kulut, opintolainaan oikeutetuille opintolainaan on ensisijainen**
- sosiaalisen kriisin aiheuttama yllättävä kulu,
- terveyden- tai sairaanhoidon kulut,
- kodinhankinnoista tai -muutostöistä aiheutuvat kulut,
- sakko tai rikosperusteinen korvaus, jos luotto edistää kuntoutumista,
- muu hakijan itsenäistä selviytymistä, talouden hallintaa tai talouden tasapainottamista keskeisesti edistävä kulu.

Muutos: Sosiaalista luottoa ei myönnetä henkilöauton, moottoripyörän tai muun vastaavan kulkuneuvon hankintaan, hankinnasta aiheutuneeseen aiempaan velkaan tai osamaksuun johtuen niihin liittyvien käyttö-, vakuutus-, huolto-, vero- ja muiden kulojen taloudellisesta lisäkuormittavuudesta.

Sosiaalista luottoa ei voida myöntää välittömässä taloudellisen tuen tarpeessa, vaan tällöin tulee selvittää mahdollisuus perustoimeentulotukeen, täydentävään tai ehkäisevään toimeentulotukeen. Luottihakemuksen käsittelyyn ja luoton palvelutarvearviointiin tulee varata riittävä aika. Käsittely alkaa, kun kaikki tarvittavat liitteet ja lisätiedot ovat saatu ja käsittelijän käytettävissä.

Kommentoinut [MD3]: Selkeytetty käyttökohdetta esimerkein. Häätötilanteissa, rästitilanteissa luotto ei ole vaihtoehto kiiretilanteen ja maksuvaikeuksien vuoksi.

Kommentoinut [MD4]: Lisätty opintolainan ensisijaisuus.

Kommentoinut [MD5]: Lisätty sana osamaksuerät, jos kulkuneuvo on jo hankittu.

Kommentoinut [MD6]: Lisätty täydentävä toimeentulotuki.

Punaisella merkitty korvaa aiemman: Sosiaalista luottoa ei myönnetä henkilöauton, moottoripyörän tai muun vastaavan kulkuneuvon hankintaan johtuen niihin liittyvien käyttö-, vakuutus-, huolto-, vero- ja muiden kulujen taloudellisesta lisäkuormittavuudesta.

Sosiaalista luottoa ei voida myöntää välittömässä taloudellisen tuen tarpeessa, vaan tällöin tulee selvittää mahdollisuus perustoimeentulotukeen ja ehkäisevään toimeentulotukeen.

4 Sosiaalisen luoton myöntämisen menettely

4.1 Hakeminen

Sosiaalista luottoa haetaan erillisellä kirjallisella luottohakemuksella hyvinvointialueelta. Hakemukseen tulee liittää tarvittavat dokumentit taloudellisen tilanteen selvitystä varten sekä yksilöllisen luottotarpeen ja takaisinmaksukyvyn arvioimiseksi. Luototettava voi olla yksi henkilö per luotto. Luottohakemuksen saa hyvinvointialueelta ensineuvonnan yhteydessä. Myöntämisen perusteet ja muu luototukseen liittyvä ohjeistus on julkisesti nähtävillä hyvinvointialueen verkkosivuilla.

Hakemukseen tulee liittää kaikki tarvittavat tiedot tuloista, menoista, varoista ja kaikista veloista, myös ulosotossa ja perinnässä olevista sekä viimeisin esitötetty veroilmoitus, viimeisin kiinteistöveroilmoitus, pankkitiliotteet, tarvittaessa luottotietorekisteriotteet ja muut mahdolliset taloudelliseen tilanteeseen liittyvät asiakirjat. Yrittäjien tulee lisäksi liittää hakemukseensa yritysmuodon mukaan kaupparekisteriote, yrityksen tilinpäätökset, tilintarkastuskertomus viimeksi päättyneeltä tilikaudelta, tiliotteet ja/tai välitilinpäätös, yrittäjän ja yrityksen viimeisin esitötetty veroilmoitus, viimeisin kiinteistöveroilmoitus, palkkailmoitukset sekä muut yrittäjän ja yrityksen taloudellista tilannetta kuvaavat selvitykset.

Sosiaalisen luoton hakijan on yksityiskohtaisesti selvitettävä, mihin luotto on tarkoitus käyttää ja kuinka luotto auttaa hakijan talouden hallintaa ja itsenäistä selviytymistä.

Luottohakemuksesta tulee vireille sosiaaliasia, ja hakemuksen jättämisen jälkeen luottopäätöksen valmistelija laatii selvityksen lainanhakijan kanssa yhdessä lainanhakijan taloudellisesta tilanteesta, luotontarpeesta, takaisinmaksukyvyistä ja tarpeen mukaan myös sosiaalisista olosuhteista, jotka ovat myötävaikuttaneet sosiaalisen luoton tarpeeseen.

Ennen sosiaalisen luoton myöntämistä selvitetään hakijan oikeus saada toimeentulotuesta annetun lain ja lain muuttamisen (1412/1997; 1023/2022) mukaista toimeentulotukea, mutta henkilön oikeutta saada toimeentulotukea ei rajata tai tuen määrää alenneta sen vuoksi, että hänellä olisi mahdollisuus saada sosiaalinen luotto. Toimeentulotuella tarkoitetaan perustoimeentulotukea, täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea. Ennen sosiaalisen luoton myöntämistä selvitetään myös hakijan muut ensisijaiset sosiaalietuudet ja tuet, joihin hänellä saattaisi olla oikeus elämäntilanteensa perusteella. Helposti realisoitava vähäistä suurempi varallisuus edellyttää ensin realisoitavaksi. Omaisuutena ei oteta huomioon omistusasuntoa, jossa asiakas itse asuu eikä asunnon tavanomaista irtaimistoa.

Sosiaalisen luoton myöntämisen arvioinnin yhteydessä voidaan myös tunnistaa talouden hallinnan lisäksi muita mahdollisia sosiaalisia tai terveydellisiä vaikeuksia asiakkaan elämässä, jotka edellyttävät laaja-alaisempaa sosiaalihuollon tuen tarpeen arviointia. Sosiaalisen luoton rinnalla tarvittaessa järjestetään myös muita sosiaalipalveluja luotonantajien taloudellisen vakauden lisäämiseksi pitkällä aikavälillä. Sosiaalisen luoton myöntämisessä tehdään tarpeen mukaan myös yhteistyötä eri viranomais tahojen kanssa.

Sosiaalisesta luotosta tehdään hakijakohtainen muutoksenhakukelpoinen hallintopäätös. Muutoksenhakuohjeet saa päätöksen mukana. Jos hakijan ei ole mahdollista saada sosiaalista luottoa, hänet ohjataan selvittämään muut velkojen järjestelykeinot, esimerkiksi varaamaan aika talous- ja velkaneuvonnasta.

4.2 Luoton määrä ja luottoaika

Muutos: Sosiaalista luottoa voi saada 200 – 10 000 euroa. Laina-aika on enimmillään kahdeksan (8) vuotta, määräytyen luotonantajan maksukyvyyn mukaan. Lainan voi maksaa myös sopimuksessa määriteltäviksi aikaa aiemmin kerralla kokonaan pois.

Kommentoinut [MD7]: Enimmäiskertaluoton euromäärän korottaminen. Tavoitteena aito positiivisen muutoksen työväline sosiaalihuoltoon ja tällä vastataan entistä paremmin hakijoiden tarpeisiin.

Punaisella merkitty korvaa aiemman: Sosiaalista luottoa voi saada 200 – 7000 euroa. Laina-aika on enimmillään viisi (5) vuotta, määräytyen luotonantajan maksukyvyyn

mukaan. Lainan voi maksaa myös sopimuksessa määriteltyä aikaa aiemmin kerralla kokonaan pois.

4.3 Luottokorko

Luoton korko on korkolain (korkolaki 633/1982, 12§) mukainen viitekorko, jonka Euroopan keskuspankki vahvistaa puolivuositain (laki sosiaalisesta luototuksesta 1133/2002 6§). Korko voi muuttua vahvistuksen yhteydessä. Luotosta ei peritä muita kuluja, eikä viivästyskorkoa tule maksettavaksi. Hyvinvointialueen sosiaalisen luotonuksen henkilökunta seuraa luoton takaisinmaksun ajantasaisuutta.

Korko peritään kuukausierien yhteydessä eräpäivänä jäljellä olevan lainapääoman mukaan. Jos luotonsaajalle myönnetään lyhennysvapaata, korot kuitenkin laskutetaan eräpäivänä.

Kommentoitu [MD8]: Ei muutosta korkovalintaan, mutta huomiona, että vuonna 2024 korko oli 4,5% ja 1.1.2025 alkaen 3,5%.

4.4 Luottosopimus

Sosiaalisesta luotosta tehdään kirjallinen sopimus, josta luotonsaajalle annetaan kappale. Sopimuksessa määritellään:

- luoton käyttötarkoitus,
- luoton määrä,
- luoton korko,
- luoton takaisinmaksuerien suuruus (vähimmäismäärä on 20 e/kk sisältäen koron),
- luoton takaisinmaksuerien eräpäivät (tasasuuruiset kertaerät kuukauden 15:ntenä tai viimeisenä päivänä),
- muut takaisinmaksuehdot (esimerkiksi vapaakuukaudet).

Luotto maksetaan luotonsaajan tilille kertasuorituksena pääsääntöisesti. Jos luotto myönnetään aikaisempien velkojen järjestelyyn, se maksetaan suoraan velkojalle tai velkojille, jotta varmistetaan luoton käyttö myöntötarkoitukseen.

Muutos: Jos luotto maksetaan luotonsaajan omalle pankkitilille, niin luototetun tulee pyydettäessä jälkikäteen kohtuullisessa ajassa tosittain osoittaa, että luotto on käytetty siihen tarkoitukseen, johon se on myönnetty. Jos luotto käytetään muuhun tarkoitukseen, niin kyseessä on sosiaalisesta luototuksesta annetun lain 8 §:n mukainen olennainen sopimusrikkomus, ja luotto voidaan eräännyttää maksettavaksi kokonaisuudessaan.

Punaisella merkitty korvaa aiemman: Luotonsaajan tulee luotonmaksun jälkeen tosittain osoittaa, että luotto on käytetty siihen tarkoitukseen, johon se on myönnetty. Jos luotto käytetään muuhun tarkoitukseen, niin kyseessä on sosiaalisesta luototuksesta annetun lain 8 §:n mukainen olennainen sopimusrikkomus, ja luotto voidaan eräännyttää maksettavaksi kokonaisuudessaan.

4.5 Takaisinmaksukyvyyn arvioiminen

Sosiaalisen luototuksen hakijan takaisinmaksukykyä arvioitaessa otetaan huomioon hakijan käytettävissä olevat tulot ja varat sekä hänen ansaintamahdollisuutensa ottaen huomioon hänen ikänsä, elatuksensa varassa olevat perheenjäsenensä, työkykynsä ja muut olosuhteet (laki sosiaalisesta luototuksesta annetun lain muuttamisesta 956/2022 5§). Välttämättömien menojen jälkeen velan lyhentämiseen tulee jäädä säännöllisesti kuukausittain rahaa. Luoton saaminen edellyttää koko maksuohjelman ajan saatavaa säännöllistä tuloa, esimerkiksi palkka- tai eläketuloa tai työttömyysturvaa.

Luotonsaajalla tulee olla kyky suoriutua velan maksusta ja maksuvaraa velan hoitamiseksi. Maksuvaralla tarkoitetaan laskennallista rahamäärää, jonka luotonsaaja kykenee kuukaudessa maksamaan lyhennyksenä ja korkona. Maksuvaralla tulee hoitaa myös sosiaalisen luoton ulkopuolelle jäävien velkojen lyhennykset.

Takaisinmaksukykyä arvioitaessa hakijalle tehdään **maksuvaralaskelma**.

Muutos: Ensisijaisesti maksuvaraa laskettaessa käytetään **velkajärjestelyasetuksen mukaista elinkustannusnormia** (asetus velallisen maksukyvyyn arvioinnista yksityishenkilön velkajärjestelyssä 322/2001 ja 399/2022 4§). Asetuksen mukaisista välttämättömistä elinkustannuksista ei tarvitse esittää erillistä selvitystä, ja asetuksen mukaisiin elinkustannuksiin tulee maksuvaralaskelmassa jättää normin mukainen summa. Elinkustannusnormin suuruus voi muuttua yleistarkistusten yhteydessä.

Kommentoinut [MD9]: Täsmennetty ohjeistusta toimittaa ostotosite siitä, mihin luotto on käytetty. Lisätty käsitteet "pyydettyä" ja "kohtuullisessa ajassa".

Kommentoinut [MD10]: Tässä asiakirjassa jäänyt aiemmin mainitsematta, että elinkustannusnormi voi muuttua. Sitä on viimeksi korotettu 1.1.2024 alkaen. Lisätty kappaleen loppuun viimeinen lause.

Punaisella merkitty korvaa aiemman: Ensisijaisesti maksuvaraa laskettaessa käytetään velkajärjestelyasetuksen mukaista elinkustannusnormia (asetus velallisen maksukyvyyn arvioinnista yksityishenkilön velkajärjestelyssä 322/2001 ja 399/2022 4§). Asetuksen mukaisista välttämättömistä elinkustannuksista ei tarvitse esittää erillistä selvitystä, ja asetuksen mukaisiin elinkustannuksiin tulee maksuvaralaskelmassa jättää normin mukainen summa.

Muutos: Toimeentulotuen elinkustannusnormia voidaan poikkeuksellisesti käyttää maksuvaraa laskettaessa silloin, jos myönnetyn sosiaalisen luoton määrä on vähäinen, enimmillään 1 000 euroa ja laina-aika enintään kaksi (2) vuotta. Maksuvaralaskelma laadinnassa noudatetaan, mitä toimeentulotuen määräytymisestä säädetään.

Sosiaalisessa luotossa otetaan myös huomioon lainoista, veloista ja ulosotosta aiheutuvat menot täysimääräisinä sekä itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi tarpeellisiksi harkitut menot.

Pitkäaikaisesti toimeentulotukea saavalle ei pääsääntöisesti myönnetä sosiaalista luototusta, koska hänellä ei ole maksuvaraa. Toimeentulotuen saaminen ei kuitenkaan yksinään ole este sosiaaliselle luotolle. Sosiaalisen luoton myöntämisen tavoitteena on kannustaminen ja edellytysten luominen saajan itsenäiselle ja omatoimisella selviytymiselle. Myös toimeentulotukea saavilla henkilöillä ja perheillä voi olla tarpeita, joita ei toimeentulotuen avulla voida kattaa (Sosiaalisen luototuksen soveltamisopas, Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2023, s. 39).

Punaisella merkitty korvaa aiemman: Toimeentulotuen elinkustannusnormia voidaan poikkeuksellisesti käyttää maksuvaraa laskettaessa silloin, jos myönnetyn sosiaalisen luoton määrä on vähäinen, enimmillään 500 euroa ja laina-aika enintään yksi (1) vuosi. Maksuvaralaskelma laadinnassa noudatetaan, mitä toimeentulotuen määräytymisestä säädetään.

Sosiaalisessa luotossa otetaan myös huomioon lainoista, veloista ja ulosotosta aiheutuvat menot täysimääräisinä sekä itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi tarpeellisiksi harkitut menot.

Toimeentulotukea saavalle ei pääsääntöisesti myönnetä sosiaalista luototusta, koska hänellä ei ole maksuvaraa. Toimeentulotuen saaminen ei kuitenkaan yksinään ole este sosiaaliselle luotolle. Sosiaalisen luoton myöntämisen tavoitteena on kannustaminen ja edellytysten luominen saajan itsenäiselle ja omatoimisella selviytymiselle. Myös toimeentulotukea saavilla henkilöillä ja perheillä voi olla tarpeita,

Kommentoitu [MD11]: Korotettu toimeentulotukinormin mukaisen maksuvaralaskelman perusteella myönnettävää kertaluoton enimmäissummaa ja pidennetty laina-aikaa kahteen vuoteen.

Kommentoitu [MD12]: Lisätty sana ”pitkäaikaisesti” toimeentulotukea saavalle ei pääsääntöisesti myönnetä. Toimeentulotukioikeus voi kuitenkin olla myös tilapäinen ja maksuvara voi riittää pienhankintoihin.

joita ei toimeentulotuen avulla voida kattaa (Sosiaalisen luotonuksen soveltamisopas, Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2023, s. 39).

Luotonhakijalta voidaan edellyttää ennakkosäästämistä, jos hakijan luoton takaisinmaksukykyä on muulla tavoin vaikea arvioida. Ennakkosäästämistä käytettäessä luotonhakija säästää 3 - 6 kuukauden ajan haettavan luoton kuukausierän suuruisen summan tai huolehtii maksuvarallaan sovittavien velkojen hoitamisen.

4.6 Myöntämisen esteet

Sosiaalista luottoa ei myönnetä:

-jos luotonhakijan tuloista välttämättömien menojen jälkeen jää käytettäväksi niin paljon rahaa, että hän kohtuujassa pystyy säästämään hankintoihin tarvittavan määrän tai tekemään hankinnat vähitellen,

-jos luottoa on haettu velkojen järjestelemiseen ja hakija selviytyy niistä tuloillaan,

-jos on perusteltua syytä olettaa, että luotonhakija ei noudata maksuohjelmaa tai maksuvarasta huolimatta luotonhakija ei kykene suoriutumaan luoton takaisinmaksusta,

-puutteellisen hakemuksen perusteella,

-yksityishenkilön antaman velan takaisinmaksuun,

-samanaikaisesti kahteen tai useampaan erilliseen sosiaaliseen luottoon

-yritystoimintaan.

Yrittäjälle voidaan kuitenkin myöntää sosiaalista luottoa maksuvaran puitteissa edellä luvussa 3 mainittuihin käyttötarkoituksiin.

Velkajärjestelyssä olevalle henkilölle voidaan myöntää sosiaalista luottoa ainoastaan velkojen suostumuksella sosiaalisesti hyväksyttäviin tarkoituksiin. Velkajärjestelyn päättymisen jälkeen luotonhakijan tulee selvittää lisäsuoritusvelvollisuus talous- ja velkaneuvonnan kanssa ennen luoton myöntämistä.

Kommentoinut [MD13]: Lisätty punaisella merkitty kohta listaan. Yksityisvelkoihin kohdentuviin hakemuksiin ei saada luotettavia velkakirjoja/sopimuksia eikä niitä ole päästy luotettavasti todentamaan, että velka on tosiasiallisesti annettu.

5 Takaisinmaksu

Takaisinmaksun kuukausittaisen kertaerän määrästä, kuukausittaisen suorituksen eräpäivästä ja muista ehdoista sovitaan luottosopimuksessa.

5.1 Maksuohjelma ja sen muuttaminen

Sosiaalisen luoton saaneelle mahdollistetaan taloudellinen neuvonta ja ohjaus koko luoton takaisinmaksuajalle (laki sosiaalisesta luototuksesta annetun lain muuttamisesta 956/2022 9§). Ohjauksen ja neuvonnan tavasta ja määrästä sovitaan myönteisen lainapäätöksen laatimisen yhteydessä asiakaskohtaisesti.

Hyvinvointialue seuraa takaisinmaksuohjelman toteutumista säännöllisesti, vähintään neljännesvuosittain, ja havaittujen takaisinmaksuongelmien perusteella sosiaalisen luototuksen henkilökunta on yhteydessä luototettuun. Luotonsaajan tulee myös itse ottaa yhteyttä sosiaalisen luototuksen henkilökuntaan välittömästi, kun hänen taloudellisessa tilanteessaan tapahtuu muutoksia, joiden vuoksi takaisinmaksu ei onnistu sovitusti ja tarvitaan esimerkiksi maksuohjelman muuttamista.

Sosiaalista luottoa koskevassa sopimuksessa määritellyjä takaisinmaksuehtoja voidaan muuttaa sopimusaikana, jos luotonsaajan taloudellisessa tilanteessa tapahtuu muutoksia sairaudesta, työttömyydestä tai muusta siihen verrattavasta, hänestä riippumattomasta seikasta johtuen. Kyseeseen voivat tulla maksuerän muuttaminen, maksuajan pidentäminen, luototettavan hakemuksesta vapaakuukaudet ja/tai maksuvapautus osittain tai kokonaan sosiaalisen luoton ja koron maksamisesta.

Luoton takaisinmaksu voidaan keskeyttää määräajaksi (vapaakuukausi) luotonsaajan hakemuksesta takaisinmaksukyvyyn tilapäisesti heikennyttyä erityistä syystä, jos vapaakuukauden myöntämisen arvioidaan pitkällä aikavälillä edistävän luotonsaajan maksukyvyyn säilyttämistä ja itsenäistä suoriutumista. Takaisinmaksussa voidaan antaa perustellusta syystä enintään 12 lyhennysvapaata kuukautta, jolloin takaisinmaksuaikaa voidaan jatkaa vastaavasti. Erityisistä syistä alkuperäistä laina-aikaa voidaan jatkaa enintään kahdella vuodella, jolloin huomioidaan mahdolliset aiemmin myönnettyt lyhennysvapaat kuukaudet.

Sosiaalisen luoton sekä sille kertyneiden korkojen maksamisesta voidaan myöntää vapautus luotonsaajan hakemuksesta osittain tai kokonaan. Maksuvapautus on viimesijainen menettely ja ennen sen myöntämistä luotonsaajan takaisinmaksukykyä edistetään muilla keinoin. Maksuvapautus voidaan myöntää osittaisena, jos luotonsaajan taloudellinen tilanne on heikentynyt luotonsaajan tai hänen elatuksensa varassa olevan perheenjäsenensä pitkään jatkuneen työttömyyden, sairauden tai muun vastaavan luotonsaajasta riippumattoman syyn vuoksi siten, että lainan perimistä kokonaan olisi pidettävä kohtuuttomana.

Maksuvapautus voidaan myöntää kokonaan, jos luotonsaajan maksukyky on pysyvästi heikentynyt työkyvyn pysyvän alentumisen vuoksi ja perintää on lainansaajan taloudellinen tilanne ja muut olosuhteet huomioon ottaen pidettävä ilmeisen kohtuuttomana. Lisäksi edellytetään, että;

- 1) perintää ei luotonsaajan taloudellinen tilanne huomioon ottaen ole enää tarkoituksenmukaista jatkaa; tai
- 2) perinnän jatkamisesta aiheutuisi perimättä olevaan määrään nähden kohtuuttomat kustannukset.

Maksuvapautuksen myöntämättä jättäminen ei saa vaarantaa perustuslain 19.1 §:n ihmisarvoisen elämän edellyttämän turvan mukaista välttämätöntä toimeentuloa tai huolenpitoa.

6 Toimintasääntö

Sosiaalihuollon asiakaslain 6 §:n mukaan sosiaalihuollon järjestämisen tulee perustua viranomaisen tekemään päätökseen. Lisäksi sosiaalihuoltolain 45 §:n mukaan asiakkaalla on oikeus saada kirjallinen päätös sosiaalipalvelujen järjestämisestä. Asian käsittelemisestä ja päätöksenteosta säädetään myös hallintolaissa.

Sosiaalisen luototuksen palvelun valmistelusta ja hallintopäätösten tekemisestä vastaa Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen delegointiohjeen mukainen viranhaltija seuraavasti:

-sosiaalisen luototuksen valmistelusta vastaa hyvinvointialueen sosiaalisen luototuksen henkilökunta, sosiaaliohjaajat ja sosiaalityöntekijät,

-sosiaalisen luoton myöntämisestä tai hakemuksen hylkäämisestä, maksuohjelman muutoksesta ja laina-ajan pidentämisestä päättää vastaava sosiaalityöntekijä tai esimies,

-esityksen sosiaalisen luoton sekä sille kertyneiden korkojen maksamisesta vapauttamisesta osittain tai kokonaan valmistelee vastaava sosiaalityöntekijä tai esimies.

Muun sosiaalisen luotonuksen edellyttämän valmistelun ja päätöksenteon laatii delegointisäännön mukainen viranhaltija.

Muutoksenhaku:

Sosiaalista luottoa koskevaan viranhaltijan tekemään päätökseen tyytymätön luotonhakija voi vaatia oikaisua hyvinvointialueelta sosiaalihuoltolain 50 §:n mukaisesti. Säännöksen mukaan oikaisua saa vaatia noudattaen, mitä hallintolaissa säädetään. Hallintolain 7 a luvussa sätetään oikaisuvaatimusmenettelystä. Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista (49 c §).

Sosiaalista luottoa koskevaan viranhaltijan tekemään päätökseen tyytymätön luotonhakija voi saattaa päätöksen hyvinvointialueen toimielimen käsittelyyn päätöksen mukana saamansa oikaisuohjeen mukaisesti. Hyvinvointialueen toimielimen päätökseen voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta.

Sosiaalista luottoa koskevaa sopimusta koskevat riidat käsitellään hallintoriita-asiaina hallinto-oikeudessa (StVM 36/2002 vp).